

Tobit könyve

(Káldi-Neovulgáta szerint)

A kommentár a Tobit-könyve élő adás sorozat jegyzeteiből készült.

יהוה – YAHUAH יְהוָה – Elohim

1.1 Tobit cselekedeteinek könyve, Tobiel fiáé, aki Ananiel fia, aki Aduel fia, aki Gabael fia, Rafael fia, aki Raguel fia, Asziel nemzetségéből Naftali törzséből,

***1:** Tobit könyve az apokrifá része, a Szent István, illetve a Káldi bibliafordításban található meg. Az északi királyság asszíriai fogsága alatt játszódik. Ninive Jónás általi megtérése korábban történt.*

2 akit Szalmanasszarnak, az asszírok királyának idejében hurcoltak fogságba* Tisbéből, amely Kades Naftali jobb oldalán Felső Galileában Szor felett nyugatra, Fogortól balra fekszik.

***2 Kir. 18:9; 1 Kir. 17:1**

3 Én Tobit az igaz úton jártam és jótetteket vittem végbe életem minden napján, sok alamizsnát adtam testvéreimnek és azoknak az embereknek, akik velem kerültek fogságba AsszírIA országába, Ninive-be.

Luk. 12:33

4 Amikor még hazámban, Izrael földjén éltem és még fiatal voltam, atyámnak Naftalinak egész törzse elszakadt Dávidnak, atyámnak házától és Jeruzsálemtől, Izrael minden törzséből kiválasztott városától, hogy az áldozat helye legyen, ott, ahol a templom, אֱלֹהִים lakóhelye lett felépítve és külön van választva Izrael minden törzse számára örök* időkre.

2 Krón. 10:16; *Zsolt. 119:89-90,142,152,160

5 Minden testvérem és atyámnak Naftalinak egész háza a borjúnak áldozott, amelyet Jeroboam, Izrael királya állíttatott Dánban, Galilea hegyén.

1 Kir. 12:27

5: *Salamon után יהוה Jeroboamnak adta Izrael 10 törzsét.*

Jeroboam félt attól, hogy az emberek vissza fognak pártolni Júda királyságához, ezért két áldozati hely létrehozásával rávette őket, hogy ne Jeruzsálembe járjanak áldozni.

6 Én azonban gyakran elzarándokoltam egyedül Jeruzsálembe az ünnepnapokon, amint azt örök törvény írja elő egész Izraelben.* Vittem magammal Jeruzsálembe az első termést,** az állatok és a nyáj elsőszülötteit*** a nyáj első gyapját

***2 Móz. 23:14-17; 5Móz. 26:1-15; **2 Móz. 23:19; ***2 Móz. 22:30; 5 Móz. 18:5**

7 és odaadtam azt a papoknak, Áron fiainak az oltár számára. A gabona és bor, az olaj, a gránátalma és egyéb gyümölcs tizedét* Levi fiainak adtam, akik Jeruzsálemben szolgáltak. A második tizedet pénzzé tettem hat éven át és felhasználtam Jeruzsálemben minden évben.

4Móz. 18:12-13;

8 Odaadtam az árváknak és özvegyeknek, az Izrael között élő idegeneknek, és nekik adtam a harmadik évben és megettük azt Mózes törvényének előírása szerint és ahogyan Debora, Ananiel atyánknak anyja tanított. Apám ugyanis meghalt és árván maradtam.

***5 Móz. 14:29, 5 Móz. 16:11**

6-8: *Az igaz ember, akkor is a helyes utat választja, ha más az, amit mindenki csinál. Tobit elmondja, hogy a Torah alapján mit és mennyit kell יהוה-nak adnunk abból, amink van.*

9 Amikor elértem a férfikort, feleségül vettem Annát hazám nemzetségéből és fiam született tőle, akit Tobias-nak neveztem el.

10 Amikor fogságba kerültem Asszíriába, mint fogoly Ninive-be mentem. Minden testvérem és akik nemzetségemből valók voltak, ettek a pogányok eledeléből,

Ez. 11:16, 3 Móz. 11

9-10: Tobias = Tobiyah = יְהִיָּה jó. Ugyanúgy nem evett a pogányok ételéből, mint Dániel. Mindig és minden helyzetben meg lehet találni a módját annak, hogy azt cselekedjük, ami helyes.

11 én azonban őrizkedtem attól, hogy a pogányok ételéből egyek.

12 Mivel emlékeztem אֱלֹהִים-emre egész lelkemmel,

5 Móz. 4:29, Dániel 1:8

13 a Magasságbeli kedvessé tett Szalmanassar előtt és én vásároltam be neki mindent, amire szüksége volt.

1 Móz. 39:4

14 Médiába mentem és haláláig vásároltam neki és a médiái Rages-ben Gabael-nél, Gabri testvérénél letétbe helyeztem tíz talentum ezüstöt.

15 Miután meghalt Szalmanassar, fia Szanherib uralkodott helyette. A Médiába vezető utak nem voltak biztonságosak, és már többé nem utazhattam Médiába.

16 Szalmanassar idejében bőséges alamizsnát adtam testvéreimnek, akik népemhez tartoztak.

17 Kenyeremet az éhezőknek, ruhámat a mezíteleneknek adtam, s ha láttam, hogy meghalt valaki népemből és kivetették Ninive falai mögé, eltemettem.

Jób 31:16-20; Ézs. 58:5-10; Luk. 14:12-14; Péld. 22:9

13-17: *יהוה felemelte Tobitot, ő visszaadta az Atyának, amit kapott tőle. Ez az értelme a tizedeknek, az áldozatoknak. Meg akar יהוה tanítani minket, hogy visszaadjuk neki, amink van és segíthessen rajtunk keresztül másoknak. Az adakozás átszövi az egész írást, és az életünket is át kéne, hogy szője, mert יהוה is adakozó. Azonban semmi nem tud számunkra üdvösséget vásárolni, hanem azt Yahusha Ha'Massiach áldozatába vetett hitből nyerjük.*

18 Eltemettem azokat is, akiket Szanherib király ölt meg, amikor Júdából menekült a büntetés idején, amelyet az Ég Királya művelt vele a káromlásokért, amelyekkel káromolta – Izrael fiai közül sokakat megölt haragjában –, én elvittem és eltemettem őket. Szanherib kereste és nem találta őket.

2 Kir. 19: 35

19 Ekkor a ninive-iek közül valaki megmondta a királynak, hogy én temettem el őket. Amikor megtudtam, hogy a király ezt tudja rólam és keres, hogy megöljön, elrejtőztem és félelmemben elmenekültem.

20 Erre minden vagyonomat elkobozták a királyi kincstár számára, és nem maradt számomra más, mint feleségem Anna és fiam Tobias.

21 De nem múlt el negyven nap és két fia megölte, majd az Ararát hegységbe menekültek. Fia Asszarhaddon uralkodott utána, s Achikar-t, testvéremnek Anael-nek fiát tette főkincstárosának és kormányzójának.

2Kir. 19:37; 2Krón. 32:21

22 Achikar szólt az érdekemben és visszatérhettem Ninive-be. Achikar volt ugyanis a főpohárnok, a pecsétőr, az adminisztráció és a pénzügyek vezetője Szanherib asszír király alatt. Rokonságomhoz tartozott, nemzetségemből való volt.

18-22: *Tobit annak ellenére is a helyes dolgot cselekedte, hogy az illegális volt. Tobit kitartott az ebből kialakult megpróbáltatásban, és vissza is kapott mindent.*

2.1 Asszarhaddon idejében tehát visszatértem a házamba és visszakaptam feleségemet Annát és fiamat Tobiast. Ünnepünk, Sabuot-kor,* amely a Hetek kodesh ünnepe jó ebéd volt, leültem enni.

***3Móz. 23:15-21**

2 Meg volt terítve számomra az asztal és finom ételeket láttam. Így szóltam fiamhoz Tobiashoz: »Menj, s ha egy szegényre akadsz testvéreink közül, akiket ide hurcoltak Ninive-be, s egész szívével **יהוה**-t szolgálja, hívd ide, s egyék velünk. Megvárlak fiam, amíg visszajössz.

Luk. 14:12-14

2: 1-2: *Bizonyos összeget félre kell tennünk az ünnepekre, hogy véletlen se legyen az, hogy nincs miből megtartani azt. Nem lehet Őelőtte üres kézzel megjelenni. És nem akármilyen jöttment embereket látott vendégül. 5 Móz. 16:16*

3 Tobias elment, hogy a testvéreink között keressen egy szegényt, de visszatért és így szólt: »Apám!« Ezt mondtam neki: »Mi van fiam?« Ő ezt válaszolta: »Valakit meggyilkoltak a mieink közül, odavetették a piactérre, s ott fekszik még; megfojtották.«

3: *Még az étkezés előtt eltemette a halottat.*

4 Fölkeltem, otthagytam az ebédet még mielőtt hozzányúltam volna, elhoztam az embert a térről egy házba, és vártam a napnyugtát, hogy eltemethessem.

5 Aztán hazatértem, megfürödtem* és szomorúan fogyasztottam el kenyeremet,

***4Móz. 19:11-12**

6 s eszembe jutott, amit Amos próféta mondott Bételről:

»Ünnepeitek gyásszá változnak, és minden éneketek kesergéssé.«

Ám. 8:10

7 Elkezdttem sírni. Napnyugta után elmentem, megástam a sírt és eltemettem.

8 Szomszédaim kicsúfoltak és ezt mondták: »Ez az ember már megint nem fél. Ilyen dolog miatt már halálra keresték és megmenekült, s íme, már újra halottakat temet.«

9 Ezen az éjjelen megfürödtem a temetés után, kimentem az udvaromba és elaludtam a fal mellett, s arcomat nem takartam be a meleg miatt.

10 Nem tudtam, hogy verebek vannak fölöttem a falon, s ezek meleg trágyája hullott a szemembe, s fehér foltok keletkeztek rajta. Orvoshoz kellett fordulnom, hogy gyógyíttassam magam. De minél több kenőcsöt használtam el, annál inkább romlott a látásom a foltok miatt, végül teljesen megvakultam. Négy évig nem láttam és testvéreim sajnálkoztak rajtam. Achikar két éven át gondoskodott rólam mielőtt Elimais-ba ment.

Márk 5:25

10: *Krónikus problémákkal érdekesebb **רִיפּוּי**-hoz fordulni, mint az orvosokhoz.*

Jób 2:9; Márk 5:26; Luk 8:43

11 Ekkor Anna, a feleségem bérért munkát vállalt, gyapjút font.

Péld. 31:13

12 A megrendelőnek adta, s az pénzt adott érte. Disztros hónap hetedikén elkészült egy darabbal és átadta a megrendelőknek, akik kifizették neki az egész bért és ráadásul egy kecskegidát adtak neki.

13 Amikor közelembbe ért a kecske, mekegni kezdett. Hívtam feleségemet és megkérdeztem: »Honnan van ez a kecskegida?

Csak nem lopott jószág? Add vissza gazdáinak, nekünk nem szabad lopott jószágot megenni.«

14 Ő ezt válaszolta nekem: »Ajándékba kaptam a béremen felül.« Én azonban nem hittem neki és azt mondtam, hogy adja vissza gazdáinak, s egészen kivörösödtem miatta. Ő így felelt nekem: »Hol vannak alamizsnáid? Hol vannak jó cselekedeteid? Íme, látszik rajtad mindez.«

3.1 Telve nagy szomorúsággal, sírva fakadtam, s imádkozni kezdtem panaszkodva:

2 »Igazságos vagy **יהוה**, s minden tettered igazságos és minden utad irgalom és igazság*, s te ítéled meg a világot.

***Zsolt. 119:137**

3 Ezért tehát **יהוה**, emlékezzél meg rólam, és tekints reám. Ne állj bosszút bűneim és hanyagságaim, sem pedig atyáim bűnei miatt, amelyeket elkövettek előtted.

2Móz. 34:7

4 Mert nem engedelmeskedtünk parancsaidnak, ezért átadtál minket fosztogatásra, fogságra, halálra, szóbeszéd, gúny és intő példa lettünk a nemzeteknek, akik közé szétszórtál minket.

5Móz. 28:15

5 És most számosak igaz ítéleteid, amelyeket végrehajtasz rajtam bűneim és atyáim bűnei miatt, mert nem éltünk parancsaid szerint és nem jártunk hűségesen előtted.

6 Nos tehát tégy velem úgy, ahogy neked tetszik, parancsold meg, hogy visszatérjen lelkem, hadd költözzek el a föld színéről, s visszatérjek a földbe. Jobb nekem meghalni*, mint életben maradni, mert hamis gyalázkodást hallottam, s igen nagy a szomorúság bennem. Parancsold meg **יהוה**, hogy megszabaduljak e szorongatástól és bocsáss el az örök helyre. Ne fordítsd el

tőlem arcodat **יהוה**, mert jobb nekem meghalni, mint ilyen szorongatást látni életemben és ne kelljen gyalázkodást hallanom.«

***Jón. 4:3; 4Móz. 11:15; 1Kir. 19:4**

7 Történt pedig ugyanezen a napon, hogy Sára, Raguel leánya, a médiai Ekbatana-ban atyjának egyik szolgálóleánya részéről becsmérleést hallott.

1 Móz. 16:4

8 Hét férfinek adták ugyanis feleségül, de Azmodeus, a gonosz szellem megölte őket, mielőtt megtörtént volna vele, ami az asszonyokkal történni szokott. A szolgálóleány ezt mondta neki: »Te ölted meg férjeidet! Íme, már hetet adtak hozzád és egyikkel sem volt szerencséd.

9 Miért büntetsz minket férjeid miatt, mivel meghaltak? Menj utánuk te is, ne lássunk tőled soha se fiút, se leányt.«

10 Ezen a napon elkeseredve és könnyezve fölment a leány atyjának felső szobájába azzal a szándékkal, hogy felakasztja magát. De elgondolkodott és így szólt: »Ne gyalázzák esetleg apámat és mondják: »Egyetlen kedves lányod volt és keserűségében felakasztotta magát«, és idős atyámat szomorúsággal viszem az alvilágba. Helyesebb lesz, ha nem akasztom fel magam, hanem kérem **יהוה**-t, hogy haljak meg és ne halljam már a gyalázkodást életemben.«

11 Ez után az ablaknál* kitárt karral fohászkodott és ezt mondta: »Légy áldott **יהוה**, irgalmas **אלהים**, legyen áldott kodesh és tiszteletreméltó neved mindörökké. Áldjon téged minden műved örökké.

***Dán. 6:10; 1Kir. 8:44,48**

12 És most **יהוה**, feléd irányítom arcomat és tekintetemet.

13 Add meg, hogy elhagyjam* a földet és ne halljam a gyalázkodásokat.

***Jón. 4:3; 4Móz. 11:15; 1Kir. 19:4**

14 Te tudod **יְהוָה**, hogy tiszta maradtam a férfi minden tisztátalanságától

15 és nem szennyeztem be nevemet, sem atyám nevét fogságom földjén. Egyedüli leánya vagyok atyámnak, nincs más gyermeke, aki örökölhethetne utána, nincs testvére, sem közeli rokona, aki miatt meg kellene maradnom, hogy felesége legyek. Hét férjet már elvesztettem, mi értelme van még az életemnek? De ha nem akarod* elvenni életemet **יְהוָה**, tekints rám és könyörülj rajtam, ne kelljen több gyalázatot elviselnem.«

***Dán. 3:17-18**

16 Ugyanabban az időben mindkettőjük imádsága meghallgatást nyert a fölséges **אֱלֹהִים** színe előtt,

17 és elküldte Rafael angyalt, hogy gyógyítsa meg mindkettőt: Tobit szeméről távolítsa el a fehér foltokat, hogy láthassa **אֱלֹהִים** világát, Sárát pedig, Raguel leányát, adja feleségül Tobiasnak, Tobit fiának, kötözzze meg Azmodeus-t, a gonosz szellemet, mert az előbbiekkal szemben Tobiaszt illeti a jog, hogy őt elnyerje*. Ekkor Tobit visszatért az udvarról házába, Sára pedig, Raguel leánya, lejött a fenti szobából.

1-17: Nagyszerű imák találhatók az Írásban, melyekből ihletet meríthetünk. Mindkettőjük **יְהוָה** akaratának rendelte alá az életét.

***1Móz. 24:3-4**

4.1 Azon a napon Tobit-nak eszébe jutott a pénz, amelyet Gabael-nél hagyott a média Rages-ben.

1-2: A héber nevek görög átíratái gyakran kapnak egy s-t a végükre, mint például Tobias, Ézsaiás, Illés... **2Mózes 20:12**

2 Ezt gondolta magában: »Íme, haláloamat kértem. Miért nem hívom fiamat Tobias-t, és beszélek vele erről a pénzről, mielőtt meghalok?«

3 Magához hívta fiát Tobias-t, aki odajött és így szólt hozzá: »Fiam, ha meghalok, temess el illendőképpen. Becsüld* meg anyádat és ne hagyd el egész életében, tégy kedvére és semmiben se szomorítsd meg lelkét.

***2Móz. 20:12; Péld. 23:22**

4 Gondolj arra fiam, hogy sok veszedelmet állt ki érted, amikor méhében hordozott. Ha meghal, temesd mellém ugyanabba a sírba.

3-4: *Az Írás egyáltalán nem alacsonyítja le a nőket, az egy helytelen gondolkodásmód lenne. A szülők itt a Földön reprezentálják יהוה-t, ezért kell tisztelnünk a szüleinket.*

5 Életed minden napján fiam, eszedben legyen יהוה, ne vétkezz és ne hágd át parancsait. Életed minden napján tedd a jót és ne járj a gonoszság útján,

Zsolt. 1

6 mert, ha az igazságot* műveled, szerencsések lesznek útjaid tetteidben.

***Zsolt. 119:1-3,9,11,29,30-34**

7 Vagyonodból fiam, adj alamizsnát, és sohase fordítsd el arcodat a szegénytől*, s akkor אלהים sem fordítja el arcát tőled.

***Péld. 17:5; 5Móz. 15:1-11; 1Ján. 3:17-18**

8 Amennyi vagyonod lesz fiam, aszerint adj belőle alamizsnát. Ha bőven lesz vagyonod, több alamizsnát adj belőle. Ha kevés lesz, ne félj a kevésből adni alamizsnát:

Luk. 21:1-4

9 szép kincset helyezel el így az ínséges napokra,

Mát. 6:20-21

7-9: *Az adakozás lényege, hogy az ember gondol másra. Az üzenete pedig az, hogy יְהוָה az, aki gondoskodik rólunk, szeretné, ha mi is ezt tennénk másokkal. יְהוָה mindig fog adni annyit, amennyire szükségünk van, ha esetleg nem ad, akkor érdemes elgondolkozni, hogy miért lehet ez. Valószínűleg valamit nem úgy csinálunk, amit kéne, vagy nem csinálunk valamit, amit kéne. Ha 100%-ban azt csináljuk, amit Ő akar, akkor láthatnánk meg, hogy mi az, amit Ő tartogat számunkra, hogy milyen nagyszerű is lenne az életünk.*

10 mert az alamizsna megment* a haláltól és nem engedi, hogy a sötétségbe kerülj.

10: *Nem az üdvösségünket vásároljuk meg az alamizsnával. A tanúsított viselkedés felkelti יְהוָה figyelmét az ember személye iránt.*

11 Az alamizsna szép adomány mindazoknak, akik a Magasságbeli színe előtt teszik.

Luk. 12:29-34; Apcs. 10:1-4

12 Óvakodj fiam minden erkölcstelenségtől*. Feleséget atyáid nemzetségéből végy magadnak és ne végy el idegen asszonyt, aki nem atyád törzséből való, mert a próféták fiai vagyunk: Noé, Ábrahám, Izsák és Jákob a mi ősatyánk a régi időtől kezdve.

Emlékezz arra fiam, hogy ők mind atyáik nemzetségéből vettek feleséget** és áldottak voltak gyermekeikben és ivadékuké lesz örökségként a föld.

***Júd. 1:7; **1Móz. 11:29/1Móz. 18:1-4/1Móz. 25:20, 1Kor. 6:18, 7:2**

13 Te pedig fiam szeresd testvéreidet és ne légy kevély* szívedben testvéreiddel, néped fiaival és leányaival szemben, hogy közülük végy feleséget, mert a kevélység nagy romlást és állhatatlanságot okoz. A tétlenség** pedig szegénységgel és ínséggel jár. A tétlenség az éhség anyja.

***Péld. 16:18; **Péld. 21:25, 19:15**

14 A nálad dolgozó munkás bére ne maradjon nálad, hanem azonnal add meg neki*, és a te béred nem kevesbedik meg, ha **אלהים**-nek szolgálsz, igazságban megtérül számodra. Vigyázz magadra fiam minden cselekedetedben és légy megfontolt minden szavadban,

***5Móz. 24:15**

15 s amit te nem szeretsz, azt másnak se tedd*. Ne igyál annyi bort, hogy megrészegedj, s a részegség** ne kísérjen utadon.

***3Móz. 19:17-18; **1Pét. 4:3, Mát. 7.12**

16 Kenyeredből juttass az éhezőknek és ruhádból a mezítelennek. Mindabból amiben bővelkedsz, adj, s szemrehányás nélkül adj alamizsnát.

17 Törd meg kenyeredet, és öntsd borodat az igazak sírjára, de ne adj a bűnösöknek.

16-17: *Azoknak segítsünk, akik járvák ezt az utat, vagy legalább járnák, de valami oknál fogva nehéz helyzetben vannak. Tehát az adakozást az ilyen emberek irányába kéne végezni, nem pedig minden jöttment felé.*

18 Minden bölcstől kérj tanácsot és ne vess meg semmi hasznos tanácsot.

Péld. 12:14

18: *Péld. 12:14 Az ostoba az, aki tudja, hogy ő jó úton jár és senkitől sem fogad el semmiféle tanácsot. Péld. 13:20 A társaság hatással van az egyénre.*

19 Minden időben áldd **יהוה**-t és kérd tőle, hogy irányítsa útjaidat és ösvényeidet, s hogy terveid jó véget érjenek. Egy népnek sem adatott meg a jó tanács, hanem maga **יהוה** adja nekik a jó tanácsot. Akit akar, fölemel, s akit akar **יהוה**, megalázza az alvilág mélyéig.*

És most fiam vésd emlékezetedbe ezeket az utasításokat** és ne vesszenek ki szívedből.

***Jób 1:21; **5Móz. 4:4-8**

19: *A Torah cselekvése által tudja az ember megmutatni, hogy más és így tudja elvezetni az embereket יהוה-hoz. *5Mózes 6:25; **Jób 28:28*

20 Azt is tudtadra adom fiam, hogy tíz talentum ezüstöt helyeztem letétbe Gabael-nél, Gábri fiánál a médiái Rages-ben.

21 Ne félj fiam, hogy szegényen élünk. Sok jóval rendelkezel*, ha féled** az אֱלֹהִים-et, tartózkodsz minden bűntől és jót cselekszel יהוה, a te אֱלֹהִים szemében.«

5.1 Tobias erre feleletül így szólt apjához, Tobit-hoz: »Mindent úgy teszek majd apám, ahogy megparancsoltad nekem.

2 A pénzt azonban hogyan szerezzem vissza, nem tudom. Gabael nem ismer engem, én sem ismerem őt. Milyen jelet adjak neki, hogy megismerjen engem, higgyen nekem és visszaadja a pénzt? Aztán meg az utat sem tudom, amely Médiába vezet.«

3 Tobit ezt válaszolta fiának Tobias-nak: »Keze írását adta nekem és kézírásomat adtam neki, kettévágtuk, s mindegyikünk egy részt kapott és elhelyeztük övét a pénzzel. Húsz éve már, hogy e pénzt letétbe helyeztem. Most pedig fiam keress magadnak egy megbízható útitársat és megadjuk bérét, amikor visszajössz. S amíg élek szerezd meg tőle a pénzt.«

2Móz. 22:7-15, 3Móz. 6:1-7

1-3: *Tobit terve, hogy visszaszerezze a pénzt Gabael-től. Ha figyelünk, felfedezhetjük a Torát az Apokrifában. 3Móz. 6:1-7 és 2Móz. 22:7-15 alapján kötelessége visszaadni a pénzt.*

4 Tobias elment, hogy keressen valakit, aki elmegy vele Médiába és ismeri az utat. Kint találkozott Rafael angyallal, előtte állt, de nem tudta, hogy **אֱלֹהִים** angyala.

Zsid. 13:1-2, Zsolt. 91:11-12, Luk. 4:10-11;

5 Így szólt hozzá: »Honnét való vagy jó ifjú?« Erre ő így felelt: »Izrael fiai közül való vagyok, azért jöttem ide, hogy munkát keressek.« Tobias így szólt hozzá: »Ismered-e az utat Médiába?«

6 Ő így felelt neki: »Ismerem, gyakran jártam ott, ismerem minden útját. Gyakran jártam Médiában és megszálltam Gabael testvérünkénél, aki a médiái Rages-ben lakik, két napi útra van Ekbatana-tól Rages-ig. Ez hegyen, Ekbatana pedig a síkság közepén van.«

4-6: Zsid 13:1-2 Így kéne hozzá állnunk a jövevényekhez, a vendégekhez. Csak akkor tudjuk járni ezt az utat, hogyha **יְהוָה** aktívan beavatkozik az életünkbe. Ha az ember elszánja magát és azt cselekszi, ami **יְהוָה** előtt kedves, akkor Ő el fog intézni mindent.
Zsolt 91:11-12

7 Tobias így felelt neki: »Várj meg kérlek, amíg erről apámnak jelentést teszek. Fontos lenne számomra, hogy velem jöjj, megfizetem béredet*.«

***3Móz. 19:13, Mal. 3:5**

8 Az így válaszolt: »Jól van, megvárlak, de ne maradj sokáig.«

7-8: Nem azt mondta, hogy „Te vagy az emberem, indulás!”, hanem visszament és jelentést tett erről az apjának. Megfontoltan cselekedett. Nem várhatjuk el, hogy valaki ingyen csináljon nekünk valamit csak azért, mert a felebarátunk. **3Mózes 19:13**

9 Tobias elment és jelentette apjának Tobit-nak, és elmondta neki: »Találtam valakit testvéreink, Izrael fiai közül, aki eljön velem.« Apja ezt mondta neki: »Hívd ide ezt az embert, hogy

érdeklődjek családja meg törzse felől, megtudjam, megbízható-e, hogy elkísérjen téged fiam.«

10 Tobias kiment, hívta őt és ezt mondta: »Ifjú, apám hív téged!« Belépett hozzá és először Tobit üdvözölte. Ő pedig így válaszolt: »Nagy örömed legyen!« Tobit így felelt: »Micsoda örömöm lehet még. Nincs meg a szemem világa, nem látom az ég ragyogását, sötétség borul rám, mint a halottakra, akik már nem látnak világosságot.

Élőhalott vagyok, az emberek hangját hallom, de őket nem látom.« Az angyal így szólt hozzá: »Légy erőslelkű, **אלהים** nemsokára meggyógyít, légy erőslelkű!« Tobit így szólt hozzá: »Fiam, Tobias, Médiába készül. Elmennél-e vele, s lennél-e vezetője? Megadom béredet testvér.« Így felelt neki: »Elmehetek vele, ismerem minden utat, többször jártam Médiában, bejártam hegyeit, völgyeit, ismerem minden ösvényét.«

11 Tobit így szólt hozzá: »Testvér, melyik családból és törzsből származol? Mondd el nekem, testvér!«

12 Ő így felelt neki: »Miért érdekel a családom?« »Szeretném tudni – mondta Tobit –, kihez tartozol, és mi a neved.«

13 Ezt felelte: »Én Azarja vagyok, a nagy Ananja fia testvéreid közül.«

14 Tobit így szólt hozzá: »**אלהים** hozott testvér, de ne haragudjál, hogy az igazat akartam megtudni családodról. Így hát testvérem vagy, tekintélyes nemzetségből. Ismertem Ananja-t és Natan-t, a nagy Semelja két fiát. Velem jártak Jeruzsálembe, velem együtt imádkoztak ott és nem tértek le a helyes útról. Testvéreid becsületes emberek, jó családból való vagy. **אלהים** hozott közénk.«

11-14: Alapos utánajárás. 5 Móz. 13:14 Nyilvánvalóan hittek benne, hogy **אלהים irányítja a sorsukat.**

15 Majd így folytatta: »Minden napra* adok egy drachma bért, s amire szükséged van neked és fiamnak. Menj el fiammal,

***5Móz. 24:15**

16 és meg is toldom béredet.«

17 Az angyal így felelt: »Elmegyek vele. Ne félj, oda is, vissza is szerencsés lesz utunk, mert az út biztonságos.« Tobit így szólt hozzá: »Légy áldott testvér!« Majd hívta fiát és ezt mondta neki: »Készülj fel az útra fiam, és kelj útra testvéreddel. **אלהים**, aki a mennyben van, oltalmazzon titeket itt és vezessen vissza benneteket hozzám egészségben, és az ő angyala kísérjen és védjen benneteket fiam.«

Tobias kiment, hogy útjára induljon, megcsókolta apját és anyját. Tobit ezt mondta neki: »Szerencsés utat!«

15-17: *Megbeszéli Rafael bérét. Nem véletlen napra határozzák azt meg. 5 Mózs. 24:15 **יהוה** fontosnak tartja a bérek tisztességes kifizetését, ez része annak, amit igazságosságnak és szeretetnek nevezünk. Mal. 3:5, Jak. 5:4*

18 Anyja könnyekre fakadt és ezt mondta Tobitnak: »Miért küldted el fiamat? Nemde ő kezünk botja*, aki ki- és bejár előttünk?

***1Móz. 25:31-34**

19 Nem a pénz a legfontosabb, s mit számít fiúnkhoz képest?

20 Jó volt nekünk úgy élni, ahogy **יהוה** adta.«

21 De ő így felelt neki: »Ne aggódj: fiúnk szerencsésen odaér és szerencsésen vissza is tér hozzánk, szemeid meglátják őt azon a napon, amikor szerencsésen visszajön hozzád. Ne aggodalmaskodj* és ne félj miattuk, nővérem!

Luk. 12:25,32

18-21: *Kezünk botja: Az elsőszülött egy különleges gyerek a többi között. Ezzel jár egy áldás, 1 Móz. 27:35 és egy felelősség. 5 Móz. 21:17, 1Móz. 25:31-34 Tobiás, Tobit egyetlen gyermeke volt. Tobias anyja tudta mi ennek a jelentősége. 1Móz. 25:31-34 Az Egyiptomot érő utolsó csapás volt így a legnagyobb. Yahusha Ha'Massiach az elsőszülött az igazak között. Róm 8:28-29*

22 Jó angyal jár vele, útja sikeres lesz, és egészségben tér majd haza.«

22: *Ha elfogadjuk, hogy létezik egy spirituális világ körülöttünk, és az Ellenség démonjai ellenünk dolgoznak, akkor azt is el kell fogadjuk, hogy מלאכים malakjai segítik az életünket és mellettünk vannak. Mát. 18:10*

6.1 Erre abbahagyta a sírást.

2 Az ifjú elindult, vele az angyal, a kutya is vele ment és követte őket. Mendegéltek mindketten, mire rájuk köszöntött az első éjjel, s a Tigris folyónál éjszakáztak.

3 Az ifjú lement a folyóhoz, hogy megmossa a lábát*. Akkor egy nagy hal vetődött föl a vízből és be akarta kapni a fiú lábát, erre a fiú felkiáltott.

***1Móz. 18:3-4, 19:2; 2Móz. 30:18-21**

1-3: *Mindazok, akik járták az utat következetesen megmosták a lábukat. 1Móz. 18:3-4, Ján. 13:10*

4 Az angyal azt mondta neki: »Ragadd meg és ne engedd el.« Az ifjú megragadta a halat és kihúzta a szárazra.

5 Az angyal ezt mondta neki: »Bontsd fel a halat, vedd ki az epéjét, a szívét és a máját, és tartsd magadnál, a belső részeket pedig dobd el. Az epe, a szív és a máj hasznos orvosság.«

6 Az ifjú felbontotta a halat, kivette az epét, a szívét és a máját, a hal egy részét megsütötték és megették, ami megmaradt belőle,

azt beszózták. És mentek tovább mindketten, amíg Médiához nem közeledtek.

7 Akkor megkérdezte az ifjú az angyalt és ezt mondta neki: »Ananja testvér, milyen orvosság van a hal szívében, májában és az epében?«

8 Így felelt neki: »A hal szívét és máját, ha elégetik, olyan férfi vagy nő előtt, akit démon vagy gonosz szellem* gyötör, eltávozik tőle minden támadás és mindörökre megszabadul tőle.

***2Krón. 11:13-15; Ézs. 13:19-22; Jel. 18.2; Ézs. 34:13-14; 5Móz. 32:17; Zsolt. 106:35-38; Jak. 2:19; Jel. 9:20;**

8: A Tanak-ban is megjelennek a démonok. **3 Móz. 17:7 Ézs. 13:19-22** Az ördög, a szőrös, a borjú és a kecskebak ugyanaz a héber szó. **H8163**

Amíg יהיה velük lakott kevésbé voltak jelen a démonok.

Kapcsolódása a spirituális és fizikális világnak. Ha ezen szervek elfüstölögtetése ilyen hatást váltott ki, akkor érdemes elgondolkozni, milyen hatása lehet azoknak a gyógyszereknek, amelyeket használunk.

9 Az epe pedig szemkenőcsnek jó, ha az ember szemén fehér foltok vannak: csak rá kell fújni a fehér foltokra és meggyógyul.«

10 Médiában jártak és már közeledtek Ekbatana-hoz,

11 amikor Rafael ezt mondta az ifjúnak: »Tobias testvér!« Ő így felelt: »Itt vagyok.« Az angyal ezt mondta neki: »Ezen az éjjelen Raguel-nél maradunk. Ő rokonod és van egy Sára nevű leánya.

12 Sárán kívül se fia, se leánya nincs, te vagy számára a legközelebbi rokon, ezért elsősorban téged illet, s neked van jogod,* hogy örököld atyja vagyonát. A leány okos, erős és nagyon jó, s apja nagyon szereti.«

13 S még hozzáfűzte: »Jogodban van feleségül venni. Hallgass rám testvér, beszélek ezen az éjszakán apjával a leányról, hogy

feleségül vehesd őt, s ha visszatérünk Rages-ből, megtartjuk a lakodalmat. Tudom, hogy Raguel nem tagadhatja meg őt tőled, nem adhatja más férfinak. Halállal lakolna Mózes törvénye szerint, mert téged illet az örökség és a leány mindenki előtt. Most tehát hallgass rám testvérem, beszélünk a leányról ezen az éjjelen, eljegyezzük veled és amikor visszatérünk Rages-ből, magunkkal visszük házádba.«

14 Tobias erre így válaszolt Rafaelnek: »Azarja testvér, hallottam, hogy már hét férfinak adták és mind meghalt az éjjel a nászszobában; amikor bementek hozzá, meghaltak. Egyesek azt mondták, hogy démon ölte meg őket.

Mát 22:23-33

15 Félek ezért, mert szereti őt és őt magát nem gyötri, de aki közeledni próbál hozzá, azt megöli. Egyetlene vagyok apámnak, s ha meghalnék, apám és anyám életét fájdalom vinné a sírba miattam. Nincs más fiúk, aki eltemetné őket.«

10-15: *A legközelebbi rokoné volt a jog, hogy elvegye feleségül.*

Ruth 3:9, 5Móz.25:5-10

Így az örökség is neki járt. 4 Móz. 27:8-10

16 Az angyal így felelt neki: »Nem emlékszel apád utasítására, hogy megparancsolta neked: apád nemzetségéből végy feleséget? De most hallgass rám testvér, vedd feleségül és a démon ne aggasszon téged. Tudom, hogy ezen az éjszakán feleségül kapod őt.

17 Amikor belépsz a nászszobába, végy a hal májából és szívéből és tedd a füstölőben lévő parázsra. A füst szétterjed, a démon megérzi és elmenekül és soha többé nem tér vissza közelébe.

16-17: *Olyan ez a történet, mint ahogy יְהוָה elküldi Yahusha-t, hogy meggyógyítsa a gyülekezetet a Ruach segítségével. Tobit reprezentálja az Atyát, Tobias Yahusha-t, Sára az eklézsiát, Rafael*

a Ruach-ot, a démon pedig az ellenséget, a meghalt férjek pedig azokat, akik, mint hazug megváltók jöttek a világra.

18 Mielőtt egyesülnél vele, keljetek föl mindketten és imádkozzatok, s kérjétek az ég Adonja-t, hogy adjon nektek kegyelmet és egészséget. Ne félj, öröktől fogva neked van rendelve,* te fogod őt meggyógyítani, veled tart és hiszem, hogy gyermekeid lesznek tőle, s olyanok lesznek számodra, mint a testvérek. Ne aggodalmaskodj!« Amint Tobias meghallotta Rafael szavait, s megtudta, hogy nővére és apja családjából való, nagyon megszerette őt és szíve hozzá kapcsolódott.

Ef. 1:4, 1 Pét. 1:18

18: *Nem csak a füst kellett a sikerhez, ugyanúgy kellett a hit. Ján. 9:6*

7.1 Amikor Ekbatana-ba értek, Tobias így szólt: »Azarja testvér, vezess engem egyenesen Raguel testvérünkhöz.« Elvezette Raguel házába és az udvar kapujánál ülve találták. Először ők köszöntötték, ő pedig ezt mondta nekik: »Üdvözöllek testvéreim, **אֱלֹהִים** hozott benneteket« és bekísérte őket házába.

1: *Nyilvánvalóan volt valamilyen külső jele annak, hogy ők az Utat járták. Figyeljük meg, milyen szívélyesen fogadták annak ellenére, hogy nem is ismerték őt. Így könnyebb felépíteni egy kapcsolatot. Az eklézsiában is kihagyjuk a kezdeti távolságtartás időszakát és barátként kezelünk mindenkit.*

Raguel kint ült a háza előtt, mint például Lót is Szodomában a városkapu előtt vagy Ábrahám is a sátra előtt. Ez egy szokás lehetett.

2 Aztán ezt mondta feleségének, Edna-nak: »Mennyire hasonlít ez az ifjú testvéremre, Tobitra.«

3 Edna megkérdezte őket: »Honnan valók vagytok testvérek?« Így válaszoltak: »A Ninive-be hurcolt Naftali fiai közül valók vagyunk.«

4 Így szólt hozzájuk: »Ismeritek-e Tobit testvérünket?« »Ismerjük« – válaszolták neki. »Hogy van?«

5 Így válaszoltak neki: »Él és egészséges.« Tobias hozzátette: »Ő az apám.«

6 Erre Raguel felugrott, megcsókolta és könnyezett,

7 s ezt mondta: »Légy áldott gyermekem, jó és kiváló apa fia vagy. Milyen nagy kár, hogy ez az igaz és alamizsnálkodó ember megvakult.« Könnyezve borult testvérének, Tobiasnak a nyakába.

8 Felesége Edna és leányuk Sára is sírt fölötte.

9 Majd a nyájából levágatott egy kost és szíves fogadtatásban részesítette őket. Miután megmosakodtak és megfürödtek,* asztalhoz telepedtek. Tobias így szólt Rafaelhez: »Azarja testvér, kérd meg Raguel, adja hozzám Sárát, nővéremet.«

***1Móz. 18:4, 19:2**

9: *Mosakodás és fürdés előzi meg az étkezést, ahogy az imádkozást is.*

10 Meghallotta ezeket a szavakat Raguel és ezt mondta az ifjúnak: »Egyél, igyál, örülj ezen az estén. Nincs más, aki feleségül vehetné leányomat Sárát, csak te testvér. Nekem nem szabad más férfihez adnom, mint hozzád, mert te rokonom vagy. De megmondom neked az igazat fiam.

11 Hét férfinek adtam testvéreink közül és mindnyájan meghaltak azon az éjjelen, amikor beléptek hozzá. De most egyél, igyál fiam és **דָּבָר** cselekedjen javatokra.« Tobias azonban ezt mondta: »Itt én addig nem eszem és nem iszom, amíg meg nem erősíted, ami rám vonatkozik.« Raguel ezt mondta neki: »Megteszem, tiéd lesz ő Mózes könyvének törvénye szerint és az

égben is úgy határoztak, hogy neked adjam őt. Vedd tehát nővéredet, mostantól testvére vagy, ő pedig nővéred neked. Mától kezdve örökre a tied. Az ég Adonája legyen hozzátok irgalmas fiam, ezen az éjszakán, árassza rátok irgalmát és békéjét.«

12 Raguel akkor hívta a leányát, Sárát, s az bejött hozzá. Ő megfogta a kezét, átadta Tobiasnak, és azt mondta: »Vedd őt feleségül a törvény és parancs szerint, amely írva van Mózes könyvében. Vedd és vezesd tiszta szándékkal atyádhoz. Az ég **אלהים**-e adjon nektek békét és jó utat.«

1Móz. 24:50-51

13 Majd hívta anyját, lapot hozatott, hogy elkészítsék a házassági szerződést, amely szerint feleségül adja leányát Mózes törvényének parancsa szerint. Az anyja hozta a lapot, ő pedig elkészítette és aláírta.

5Móz. 17:18-19; Józs. 8:30-35

14 Csak ettől kezdve láttak neki az evésnek és ivásnak.

15 Raguel hívta feleségét Ednát, s ezt mondta neki: »Nővérem, tégy rendbe egy másik szobát és oda vezesd be őt.«

10-15: *A házasság helyes menetét láthatjuk. A házasság egy relatíve egyszerű folyamat. Háromszor utaltak Mózes törvényére. Írtak egy házassági szerződést, majd ettek és ezután történt meg az együttlét, mely során a vér pecsételi le a szövetséget.*

2 Móz. 24:7-8-ban **יהיה** *a házassághoz hasonló módon köt szövetséget Izraellel, de az egész folyamat, ahogy kivezette őket Egyiptomból az ígéret földjére ennek a képe.*

16 El is ment, elkészített egy ágyat, amint mondta neki. Ide vezette leányát, sírt fölötte, majd letörölte könnyeit és ezt mondta neki: »Légy erős leányom, az ég hatalmassága fordítsa szomorúságodat örömmre. Légy erős!« Aztán kiment.

16: *A szomorúságának az az oka, hogy a lánya más fennhatósága alá kerül, már nem lesz a lánya.*

8.1 Amikor befejezték az evés-ivást, aludni akartak. Elvezették az ifjút és bekísérték a nászszobába.

2 Ekkor Tobias visszaemlékezett Rafael szavaira, és elővette táskájából a hal máját és szívét és ráhelyezte a füstölőben lévő parázsra.

Tobit 6:17

2: *יהוה felhasználja az igaz embereket, hogy megvalósítsák az ő akaratát. Elűzhette volna Ő a démont, megcsinálhatna bármit, de nem ezt teszi, hanem minket használ fel. Ez így van a mi életünkben is. Nem dőlhetünk hátra várva, hogy megcsinálja יהוה a mi feladatainkat. Az üzenete ennek a szakasznak az, hogyha engedelmesek és alázatosak vagyunk és megtesszük, ami le van írva és, amire a Ruach ezenfelül inspirál, akkor a világ egy jobb hely lesz és megtisztul ettől a démontól.*

3 A hal füstje távol tartotta a démont, s elmenekült Felső-Egyiptomba, Rafael üldözőbe vette, megkötözte ott, és nyomban visszatért.

4 Közben a szülők kimentek és bezárták a szoba ajtaját. Akkor Tobias fölkelt ágyából és ezt mondta Sárának: »Kelj föl, nővérem! Imádkozzunk és könyörögjünk Urunkhoz, hogy elnyerjük oltalmát és kegyelmét.«

Tobit 6:18

5 Sára fölkelt, és elkezdtek imádkozni és könyörögni az יהוה-hoz, hogy oltalmat nyerjenek. Elkezdtek mondani: »Áldott vagy*, atyáink אֱלֹהִים-e, és áldott a te neved örökkön örökké! Áldjon téged az ég és minden teremtményed mindörökké.

***Zsolt. 106.1**

5: *Rafael tanácsára hallgatva imádkoznak. Tobias bizonyítja imájával, hogy יְהוָה kezdi el és fejezi be vállalkozásainkat, mi pedig végig csináljuk. 1 Kor. 3:6 Azonban, ha nem tanúsítunk alázatot és nem engedelmeskedünk akkor nem tudja az Atya végrehajtani az akaratát, ami egy láncreakciót indít el.*

6 Te alkottad Ádámot és segítőtársul adtad neki Évát, és kettőjüktől származik az emberi nem. Azt mondtad, nem jó az embernek egyedül lenni: Alkossunk neki hozzá hasonló segítőtársat.

1Móz. 2:18-24

6: *Vizsgáljuk meg az ima szerkezetét, mely vissza fog térni a következőben is. Mindenekelőtt dicsérik יְהוָה nevét, elismerik az Ő nagyságát, melyet az Ő cselekedeteivel alátámasztanak.*

7 Én most nem élvezetvágyból veszem el nővéremet, hanem tiszta szándékkal. Engedd, hogy irgalmat találjak és találjon ő is, és egészségben öregedjünk meg mindketten.«

Jak. 4:1-3

7: *Ezt követően állnak csak elő azzal, hogy mit is akarnak ők, ami egy olyan dolog, mely elfogadható יְהוָה szemében. Olyan dolgokat kell kérnünk, amiket Ő akar, hogy kérjünk, nem pedig azt, amit csak mi akarunk. Jakab 4:1-3*

Figyeljük meg, amit Jakab ír. Az ember nem kér, hanem küzd és harcol a levelében, megpróbálja megszerezni, amit akar.

Kiemelendő az is amit Tobit mond. Nem élvezetvágyból veszi el Sárát. Pusztán élvezetvágyból nem helyes valakit feleségül venni, így azt is nehéz megindokolni, hogy valakinek több felesége legyen.

8 Majd ráfelelték: Ámen.

9 Aztán átaludták az éjszakát.

Raguel fölkel, magához gyűjtötte szolgáit, kimentek és megásták a sírt.

10 Ezt mondta: »Hátha ez is meghalt, s mi nevetség és gúny tárgyává leszünk.«

10: *Raguel bizonyítja, hogy az ő hite azért nem teljesen sziklaszilárd. Nem sokkal korábban még azt mondta, hogy az ég is Tobias-nak rendelte Sárát.*

11 Amikor megásták a sírt, Raguel hazament, hívta feleségét

12 és így szólt hozzá: »Küldj be egy szolgát a szobába, hadd nézze meg, vajon életben van-e, ha pedig meghalt eltemetjük, hogy senki meg ne tudja.«

13 Beküldték a szolgát, lámpát gyújtottak, kinyitották az ajtót, a szolgálo belépett, s mindkettőjüket alva találta.

11-13: *Az a folyamat, ahogy Raguel megbizonyosodik arról, hogy Tobias él, reprezentálja azt, ahogyan יְהוָה közvetíti az akaratát. Raguel יְהוָה, a feleség Yahusha, a szolgálo pedig mi vagyunk. A felesége engedelmeskedett neki.*

14 A leány kijött, jelentette nekik, hogy él és nincs semmi baj.

15 Akkor áldották az ég אֱלֹהִים-ét és mondták: »Áldott* vagy ó אֱלֹהִים-ünk, minden kodesh és tiszta áldással, és áldjon téged összes kodesh-ed és minden teremtményed, összes angyalod és választottad áldjon téged mindörökké.

***Zsolt. 113:2**

16 Áldott vagy, mert megörvendezettettél engem, s nem történt meg, amitől rettegettem, hanem nagy irgalmasságod szerint bántál velünk.

17 Áldott vagy, mert irgalmas voltál e két egyetlen gyermekhez. Adj nekik יְהוָה, irgalmat és egészséget, tedd teljessé életüket örömben és kegyelemben.«

18 Aztán meghagyta szolgálainak, hogy temessék be a sírt virradat előtt.

15-18: *Raguel imája. Ugyanazt a sémát követi, mint Tobias-ét. 1. Dicsérete az Ő nevének. 2: Elismerése az Ő nagyságának, melyet cselekedni jeleznek 3. Csak ezek után kér.*

19 Megparancsolta feleségének, hogy sok kenyeret süssön, maga pedig kiment a nyájhoz, behozott két üszőt, négy bárányt, levágatta őket és megkezdték az előkészületeket.

20 Majd hívatta Tobiaszt és kijelentette neki: »Tizennégy napig nem mégy el innen, itt maradsz, egyél, igyál velem, örvendeztesd meg leányom szívét a sok gyötrelem után.

Jel. 19:7-9

21 Vedd vagyonom felét és menj egészségben apádhoz. Ha meghalunk, én és feleségem, akkor a másik rész is a tiéd lesz. Bátorság, fiam! Én apád vagyok, Edna pedig anyád, tieid vagyunk és nővéredé mostantól fogva mindig. Bátorság, fiam!«

19-21: *Házasság lezárása a menyegző utáni vacsorával vagy ebéddel zárul le az első éjszaka után. Az esemény után is van egy ünnep. Raguel azt mondja, hogy ő Tobias apja lesz, Edna pedig az anyja, azaz a két család egyesül.*

Yahusha Ha'Massiach-hoz hozzámegyünk mi, és a földi és a spirituális világ egyesül, akik szolgálják יהוה-t egy családot fognak alkotni. Jelenések 19:6-9

9.1 Tobias akkor hívta Rafael-t és így szólt hozzá:

2 »Azarja testvér, végy magadhoz négy szolgát, két tevét, indulj Rages-be. Menj el Gabael-hez, add át neki keze írását, vedd át tőle a pénzt és hívd meg a menyegzőre.

3 Tudod jól, hogy apám számlálja a napokat, s ha csak egy napot is kések, nagyon aggódik*.

1Sám. 9:5

4 De azt is tudod, hogyan esketett meg Raguel, s az ő esküjét* sem vethetem meg.«

***4Móz. 30:2**

1-4: *Majdnem mindenki neve El-re vagy Yah-ra végződik.*

Nyilvánvalóan tudták mi az Atya neve.

5 Rafael tehát elment négy szolgával és két tevével a médiai Rages-be és Gabael-nél szálltak meg. Rafael átadta neki keze írását, s közölte vele, hogy Tobias, Tobit fia házasságot köt Raguel leányával és hívja őt a menyegzőre. Gabael átadta neki a zsákokat az érintetlen pecsétekkel és tevékre rakták őket.

6 Kora reggel elindultak együtt a menyegzőre. Beléptek Raguel-hez és Tobias-t az asztalnál ülve találták. Fölkelt és üdvözölte őt. Gabael sírt és megáldotta őt ezekkel a szavakkal: »Áldott **יְהוָה***, aki békességet adott neked, mert egy jó, kiváló és igaz jótékony apa fia vagy. Az ég **יְהוָה** áldjon meg téged, feleségedet, apádat és anyádat, feleséged apját és anyját. Áldott az **אֱלֹהִים**, mert megláthattam Tobias-t, unokatestvérem képmását.«

***Ruth 2:4 Zsid. 1-2**

6: *Úgy köszöntek egymásnak, hogy áldott **יְהוָה**. Az apa képmása a fia. Hirdetnünk kell a világban – a megfelelő módon – az Ő nevét különben soha senki nem fogja megismerni.*

10.1 Ettől kezdve Tobit számolgatta, hogy hány nap kell fiának az oda- és visszautazáshoz. Amikor ezek a napok elteltek és fia nem érkezett meg

2 ezt mondta: »Talán elutasították ott? Vagy talán meghalt Gabael és nincs, aki odaadja a pénzt?«

3 Kezdett aggódni.

4 Felesége, Anna ezt mondta: »Elveszett a fiam és már nincs életben. Miért késik?« Elkezdte siratni és gyászolni fiát és ezt mondta:

5 »Jaj nekem fiam, miért engedtelek el, szemem fénye!«

6 Tobit ezt mondta neki: »Hallgass el és ne aggodalmaskodjál* nővérem, jól van a fiunk. Valami közbejött neki ott. Az az ember, aki vele ment megbízható és testvéreink közül való. Ne keseregj miatta nővérem, nemsokára itt lesz.«

***Luk. 12.25**

7 Ő azonban ezt mondta: »Ne mondj nekem semmit, ne próbálj hitegetni! Meghalt a fiam.«* Mindennap kiment és kémlelte az utat, amelyen fia elment, és semmit sem evett. Amikor a nap lenyugodott, hazament és kesergett könnyezve egész éjszaka, és nem aludt.

Amikor eltelt a menyegző tizennégy napja**, amit Raguel fogadott, hogy leányának rendez, így szólt hozzá Tobias: »Engedj el. Tudom, hogy apám és anyám már nem hisznek abban, hogy viszontlátnak engem. Ezért kérlek, apám, engedj el, hogy apámhoz visszatérjek. Elmondtam már neked, hogy milyen állapotban hagytam őt otthon.«

1Móz. 45:26; **1Mózes 29:15-30

1-7: *A két szülő különbözőképpen reagál. Tobit próbálta racionális megfejteti mi lehet az oka, hogy késik a fia. A nő inkább az érzelmeire hallgat. A kettő alkot egy egységet, ami kiegyenlíti egymást. Az anya és a gyerek között szorosabb a kapcsolat.*

8 Raguel ezt mondta Tobiasnak: »Maradj, fiam, maradj nálam! Én majd küldök hírnököket apádhoz, Tobithoz, és hírt visznek rólad.«

Bírák 19, 1 Kir. 13

9 Tobias ezt mondta: »Kérlek, engedj csak el innen apámhoz.«

8-9: Tobit megtartotta mindkét ígéretét. 14 napig ott kellett lennie, ezután azonnal elindult, nem egyezett bele, hogy küldöncöt küldjenek. Ez hasonlít erre a két történetre, amelyek rossz képet festenek a marasztalásról. **Bírák 19, 1 Kir. 13**

Hét nap volt a tradíció szerint a mézes hetek-nászút. Egyetemes szokás és gondolkodásmód, amely bizonyítéka annak, hogy az eredete is közös. **1 Móz. 29:15-30**

Az első időszaka a házasságnak mindig örömmel telik, a tűz még benne van a kapcsolatban, azonban ez egyre csak fogy el. Életben kell tartani ahhoz, hogy hosszútávon működő lehessen a házasság. A világban leggyakrabban ezért mennek tönkre a kapcsolatok. Pontosan ugyanígy van ez, ezen az úton is. Nem lesz mindig kedve az embernek annyit olvasni, imádkozni, megtartani a parancsolatokat stb. Hozzászokunk, ezért mindig tenni kell érte, hogy újra legyen lendület az egészben. **Jelenések 3:16**

10 Fölkelt ekkor Raguel, átadta Tobias-nak feleségét, Sárát, vagyonának felét, szolgákat, szolgálókat, juhokat, ökröket, szamarakat és tevéket, ruhát, pénzt és egyéb tárgyakat.

11 Majd békében bocsátotta el őket és így búcsúzott Tobias-tól: »Jó egészséget kívánok fiam, és szerencsés utat! Az ég Adonája vezessen titeket, s láthassam gyermekeiteket, mielőtt meghalok.«

12 Megcsókolta leányát, Sárát és ezt mondta neki: »Leányom, tiszteld apósodat és anyósodat! Ők már éppúgy szüleid, mint mi, akik életet adtunk neked. Menj békével leányom! Mindig jól halljak rólad, amíg csak élek!« Majd megcsókolta és útra bocsátotta őket. Edna ezt mondta Tobias-nak: »Fiam és kedves testvérem, vezessen vissza **יְהוָה** és láthassam gyermekeiteket, a tieidet és Sára lányomét, mielőtt meghalok, hogy örvendjek **יְהוָה** előtt. Átadtam neked leányomat, vigyázz rá. Ne szomorítsd meg egész életedben. Menj békében, fiam! Mostantól fogva anyád

vagyok, Sára pedig a nővéred. Bárcsak boldogok lehetnénk mindnyájan egész életünkben.« Megcsókolta és örömmel bocsátotta el őket.

1Móz. 2:18-24, 1:26-28

12: *A két család eggyé lesz. Az első intézmény, amelyet יְהוָה létrehozott, a házasság volt. A társadalom alapja a család, mely egy férfi és egy nő házasságából jön létre. A házassági statisztikák romlása egyenes arányosságban van a társadalom széthullásával.*

1 Mózes 1:26-28 *Az Ellenség a legjobban ezt az egységet támadja, egyrészt a férfi és női szerep, és viselkedésmód megváltoztatásával, másrészt a szexuális szabadosság természetessé tételével.* **3 Mózes 19:29**

13 Tobias örömmel távozott Raguel-től, áldotta az ég és föld Gazdáját, a mindenség Királyát, hogy sikeressé tette útját. Áldotta Raguel-t és feleségét Edna-t, és ezt mondta nekik: »Bárcsak úgy tisztelhetnélek benneteket, mint szüleimet egész életemben.«

11.1 Útra keltek és Karran-hoz érkeztek, amely Ninive-vel szemben van.

2 Akkor ezt mondta Rafael: »Tudod, hogy milyen állapotban hagytuk otthon apádat.

2: יְהוָה szereti a rendet.

3 Menjünk előre még feleséged előtt, és tegyük rendbe a házat, mielőtt megérkeznek.«

2Móz. 33:2, 23:28-30

4 El is indultak mindketten. Azt is meghagyta neki, hogy az epét hozza magával. Ment velük a kutya is, követte őt és Tobias-t.

5 Anna csak ült és kémlelte fia útját.

6 Egyszer csak megpillantotta őt, amint közeledett és ezt mondta apjának: »Nézd, jön a fiad, meg az a férfi, aki elment vele.«

7 Rafael így szólt Tobias-hoz, mielőtt apjához ért volna: »Tudom, hogy apád szeme megnyílik.

8 Kend a hal epéjét szemére. Az orvosság majd bántja a szemet és leválasztja a fehér foltokat a szeméről és apád meglátja a világosságot.«

9 Anna eléje szaladt, nyakába borult és így szólt hozzá: »Újra látlak fiam, most már meghalhatok.« És könnyekre fakadt.

1Móz. 46:29-30; Luk. 15:20

10 Tobit is fölkel, megbotlottak lábai, de kiment a bejárat ajtajáig. Tobias eléje szaladt,

10-12: *A szem betegsége reprezentálja a spirituális vakságot, ennek oka lehet a bűn. **לֵךְ** veszi le a leplet az ember szeméről, melyet mindannyian tapasztaltunk már az életünkben, egyrészt amikor megtértünk, valamint akkor, amikor felismertünk új dolgokat az Úton. Ha azt szeretnénk, hogy újabb és újabb dolgokat mutasson meg nekünk az Atya, akkor engedelmesen kell élnünk. A világosság az Ő szavát reprezentálja.*

*Azonban vigyázzunk mert ez fordított irányban is működik, azok a hártyák visszakerülhetnek az ember szemére. Erre például szolgálnak azok, akik elhagyták a csoportot. **Ézsaiás 29:10** Hogyan kerülhetjük el ezt? Legyünk engedelmesek az Ő akaratának, fogadjuk el, hogy legtöbbször a testvéreinken keresztül tudhatjuk ezt meg.*

11 kezében vitte a hal epéjét, ráfújta apja szemére, átkarolta őt és így szólt hozzá: »Légy erőslelkű* apám!« Majd megkente szemét orvossággal és az hatott.

Lukács 24:45 1Móz. 21:19; Zsoltárok 146:8; *Ézs. 35:4-5

12 Majd mindkét kezével kivette a hártyát a szeme sarkából.

13 Ekkor Tobit nyakába borult,

14 sírni kezdett, és így szólt: »Látlak, fiam, szemem fénye!« Majd könnyekre fakadt és ezt mondta: »Áldott legyen az **אלהים** és legyen áldott az ő nagy neve, és áldottak az ő kodesh angyalai örökkön-örökké.

15 Ő fenyítette meg*, és íme, látom fiamat, Tobias-t.« Tobit és felesége Anna bement a házba örvendezve és **אלהים**et magasztalva egész szívvel mindazért, ami vele történt. Tobias elbeszélte apjának, hogy **אלהים יְהוָה** sikeressé tette útját, meghozta a pénzt, feleségül vette Sárát, Raguel leányát. Íme, jön és közeledik Ninive kapujához. Tobit és Anna megörültek,

***Tobit 13:2; 5Móz. 32:39; 1Sám. 2:6**

14-15: *Előfordul, hogy **יְהוָה** úgy dönt, hogy megpróbálja az embert, ahogyan ezt Tobit fel is fedezte. Illetve olykor csak meg akarja erősíteni hitünket a csodatetteivel. Legtöbbször pedig mindezek egyszerre történnek.*

*Tobit elismeri, hogy **יְהוָה** fenyítette meg és ennek jogosságát is.*

16 és kimentek menyük elé Ninive kapujához. Ninive lakói látták Tobit-ot, amint segítség nélkül jár-ke, s csodálkoztak.

16-17: *Az igaz emberek engedelmességének eredménye az, hogy a világ látja **יְהוָה** támogatását az életükben.*

17 Tobit elbeszélte nekik fennhangon dicsérve **אלהים**-et, milyen könnyөрületos volt iránta **אלהים**, és megnyitotta szemét. Amikor Tobit közel ért Sárához, fiának Tobias-nak a feleségéhez, áldást mondott rá ezekkel a szavakkal: **אלהים** hozott, leányom! Legyen áldott a te **אלהים**-ed, aki hozzánk vezetett téged, leányom! Lépj be a te otthonodba egészségben, áldással és örömmel, jöjj leányom! Ezen a napon nagy örömnönnep volt a n élő minden zsidó számára.

Zsolt. 18:50; Ézs. 42:10-12; 1Krón. 16:23

7 A király titkát jó elrejtteni, **אֱלֹהִים** tetteit azonban föl kell fedni és meg kell vallani*. Tegyétek a jót és akkor a gonosz nem árthat nektek.

***Péld. 25:2; Sirák. 19:7-8, Ez 9:4-6**

6-7: *Azért fedte fel előttünk az igazságot, hogy tudjuk ezt képviselni a világban. Erre figyelmeztet Rafael minket, nekünk is ezt kell tennünk. Az a dolgunk, hogy mindenkit, akivel találkozunk közelebb juttassunk az Úthoz a viselkedésünkkel, nem pedig azzal, hogy rábeszéljük. Ha a viselkedésünkkel vonzóvá tesszük ezt az életformát, akkor érdekelni fogja az embereket.*

Az emberek titkait pedig nem jó elmondani másnak.

8 Jó az imádság böjttel és az alamizsna igazsággal. Többet ér a kevés igazsággal, mint a sok igazságtalansággal. Jobb alamizsnát adni, mint aranykincset gyűjteni. **Ézs. 58:6-8, 2Kor. 9:5-15; Fil 4:15-20**

8: *A legjobb böjt: Ézsaiás 58:6-7. Az adakozás nagyon hasonló, ahhoz a viszonyhoz, ami minket fűz **יְהוָה**-hoz.*

9 Az alamizsna megment a haláltól és megtisztít minden bűntől. Akik jótékonykodnak, életet nyernek:

Luk. 12:32-34;

9: *A Shamaim-beli bankba így tudunk kincseket gyűjteni. A legtöbben mind a mai napig nem cselekszik eme kötelességüket, bizonyítván a hitük gyengeségét, hiszen azért nem adnak, mert nem örülnek annak, hogy így nekik lesz kevesebb, miközben az Írás azt mondja, hogy aki szűken vet, az szűken is arat. Tehát vissza kell adni először, amit kapunk és aztán várhatunk áldást. Az alamizsna egy bónusz a tizeden felül.*

Természetesen, ha nem helyes az életmódunk, akkor nem fog megmenteni minket a bűntől az adakozás.

10 de akik bűnt és igazságtalanságot cselekszenek, ellenségei saját maguknak.

ApCsel. 10:2, Péld. 8:35-36, Mal. 3:10

11 Megmondom nektek a teljes igazságot és semmit sem titkolok el előttem. Mondtam már nektek: A király titkát jó elrejtteni, **אלהים** tetteit azonban dicséretes fölfedni.

12 Nos tehát, amikor imádkoztál, te és Sára, imádságokat **אלהים** fölséges színe elé vittem, hasonlóképpen azt is, amikor eltemetted a halottakat.

Jel 5:8; Apcs. 10:4; Jel. 8:3-4

13 Mivel nem haboztál fölkelni és otthagyni ebédedet és elmentél eltemetni a halottat, megbízást kaptam, hogy próbára tegyelek.

13: *Mikor jutottunk mi legközelebb ahhoz az alázatossághoz és engedelmességhez, amit Tobit demonstrált mindazon nehézségek és próbák ellenére, amelyek az életében voltak?*

14 Ugyanakkor elküldött **אלהים**, hogy meggyógyítsalak téged és menyedet, Sárát.

15 Én Rafael vagyok, egy a hét kodesh angyal közül, akik készen állunk, hogy **יהוה** fönséges színe elé lépjünk.«

Máté 18:10

16 Erre mindkettőjüket elfogta a félelem és arcra borultak.

17 De ő így szólt hozzájuk: Ne féljetek! Békesség nektek! **אלהים**-et áldjátok örökké.

18 Amikor veletek voltam, nem a magam akaratából történt, hanem **אלהים** akaratából. Ezért őt dicsőítsétek minden nap, neki énekeljete.

19 Láttátok, hogy semmit sem ettem, mert látomást láttatok.

20 Ezért dicsőítsétek **יהוה**-t ezen a földön és magasztaljátok **אלהים**-et. Most visszatérek ahhoz, aki küldött engem. Írjatok le mindent, ami történt veletek.» Ezzel fölemelkedett.

21 Amikor fölkeltek, már nem látták őt.

22 Magasztalták **אלהים**-t dicsőítő énekkel és hálát adtak mindazokért a nagy tettekért, amelyeket cselekedett velük, mert **אלהים** angyala jelent meg nekik.

Róm. 8:28-30

22: Minden együtt dolgozik az igazakért, azokért, akik hajlandók feláldozni mindent **יהוה** szaváért, és az igazságért. Azok életét Ő megszerkeszti előre, és tökéletesen végre is hajtja, hogy ez a csodálatos utazás- mely az életünk- eljuttasson hozzá minden különválasztottat.

13.1 Tobit örvendező imádságot írt és így szólt:

2 »Áldott legyen az élő **אלהים** és az ő országa mindörökké; mert ő megfenyít és irgalmaz, levisz az alvilág mélységeibe, és felhoz a nagy pusztulásból és senki sem menekülhet el kezéből.

5Móz. 32:39-40; Jób 5:17-18; 1Sám. 2:6-7

2: Példát mutat nekünk alázatból is, mikor időt ad és újra és újra inspirál minket arra, hogy megtérjünk bűneinkből és fejlődjünk. Ez egy folyamat NEM egy esemény **Zak 2:3-6**

Mikor nem hallgatunk a figyelmeztetésre, akkor ismételjük a hibákat, melyekről olvasunk. Hogy másként figyelmeztetne, mint az igaz közösség tagjain keresztül. Ha nincs közösség az embert előbb-utóbb megtalálja egy másik közösség. Ott más Ruach uralkodik, de az is tudja az ember gyengeségeit, viszont nem azok kijavítására törekszik, hanem kiaknázza azokat. **Róma 16:17-18.**

Eddigre **יהוה** már el is fordult az embertől. **Mal 3:7** Ezt kérdezik majd ők is.

3 Dicsőítsétek őt Izrael fiai a nemzetek előtt,
mert ha szétszórt is benneteket közéjük,

4 ott mutatta meg nektek nagyságát is.

Magasztaljátok őt minden élőlény előtt,

mert Ő a mi Gazdánk, Ő a mi atyánk

és ő a mi **אלהים**-ünk örökkön örökké.

1-4: A dicsőítő részekre nem fogunk részletesen kitérni, mert az egyértelmű, hogy az ember feladata ez. Azt megjegyezném, hogy minden munka, szó és erőfeszítés hiábavaló, ha az ember nem követi a Torah-t. Sőt, bizonyos szempontból rosszabb ugyanis szégyent hozunk a nevére ezáltal!

Olvasás közben érdemes megfigyelni, hogyan szerkesztik meg **אלהים** emberei az imájukat. Ez segíthet nekünk összeállítani sajátunkat.

5 Megfenyített titeket vétkeitekért,

de meg is könyörül rajtatok,

és összegyűjt titeket minden nép közül,

akik közé szétszórt titeket.

5Móz. 4:26-31, 30:3; Ézs. 45:22; Neh. 1:9, Jer 25:4-5

6 Ha hozzátértek teljes szívetekből és lelketekből,

és az igazságot cselekszitek színe előtt,

akkor felétek fordul és nem rejti el többé előletek arcát.

És most fontoljátok meg, hogy mit tett veletek,

és magasztaljátok fennhangon.

Áldjátok az igazságos **יהוה**-t,

és magasztaljátok az örökkévalóság Királyát.

Én számkivetésem földjén dicsőítem őt

és hirdetem hatalmát és fenségét a bűnös népnek.

Térjete meg bűnösök,

igaz tetteket vigyetek végbe színe előtt.

Ki tudja, talán hozzátok fordul

és megkönyörül rajtatok.

Jer. 18:11-12, 25:4-5,9-11; Ez. 33:11; Jóél 2:12-14; Róm. 16-17

5-6: Mindig ugyanazt várja el tőlünk is **יהוה**. Ismerjük el és fel, hogy ellenére jártunk. Ez a legfontosabb és az alapja mindennek. Ezért itt buknak el a legtöbben. A büszkeség akadályozza meg az embert ebben. Elhomályosítja a spirituális látását. Természetes, hogy mindenki azt hiszi, hogy jó úton halad, a valóság azonban az, hogy nem! Ma is küld embereket hozzánk és a legtöbben most is hasonlóan reagálnak. Az eredménye az, hogy kiűzi őket a szeme elől. Amit szeretne az a fejlődés. Nagyobb elszántság, lemondás és odaadás. Ha ez nem jön, frusztrációját átadja nekünk, hátha rá tud minket bírni, az engedelmességre.

יהוה különleges. Alázatunk és engedelmisségünk révén valamennyire megismerhetjük és Ő ezt szeretné, ez az Ő vágya. **Joel 1:2**

7 Én és az én lelkem örömeidet mondunk az ég Királyának, és az én lelkem örvend élete minden napján.

8 Áldjátok **יהוה**-t összes választottai, és mindnyájan magasztaljátok fenségét. Tartsatok örömnapot és dicsőítsétek őt

9 Jeruzsálem, te kodesh város, **אלהים** megvert téged kezed művéért.

Máté 5:14-16, Jer. 32:30-33,36-40

9: Ismét megbocsát és visszafogadna, ha hallgatna a szóra bárki. A csalóka az, hogy a problémák nem azonnal jelentkeznek.

10 Dicsőítsd **יהוה**-t jótettben, és magasztald az örökkévalóság Királyát, hogy kodesh helye felépüljön benned örömmel,

és vidámmá tegyen benned minden száműzöttet,
és szeresse benned a szenvedőket minden nemzedéken át
örökké.

Ézs. 44:26; Ám. 9:11; Jel. 21, Mát. 4:16-17, Ézs 60 19-20

10: Máté 5:14-16

11 Ragyogó világosság támad a föld minden határán;
Számptalan nép jön hozzád messziről,
és a föld határaitól kodesh Nevedhez,
s ajándékot hoznak kezükben az ég Királyának.
Nemzedék nemzedék nyomába lépve megtisztel öröménekével,
és a kiválasztott neve megmarad örökkön örökké.

Zsolt. 97:9-12; Mát. 4:16-17; Ézs. 60:1,3,18-20; Zak. 8:22

12 Átok mindazokra, akik durván beszélnek veled.

Átok rá, aki elpusztít,

lebontja falaidat,

ledönti tornyaidat,

és fölégeti házaidat.

Áldottak mindazok örökké, akik félnek téged.

Jel. 22:14-15

13 Örülj és vigadj igaz fiaid miatt,

mert mindnyájan összegyűlnek,

és dicsőítik az örökkévaló **יהוה**-t.

14 Boldogok, akik szeretnek,

és boldogok, akik örülnek a te békédben.*

Boldog minden ember,

aki szomorkodott pusztulásodon,

mert örvendenek tebenned,**

és meglátják mindörökké örömodet.

***Zsolt. 122:6; **Ézs. 66:10**

15 Áldjad lelkem **יהוה**-t, a nagy Királyt,

16 mert Jeruzsálem újra felépül

és az ő háza minden időkre.

Boldog lennék, ha nemzetségemből valaki megérné,
megláthatná dicsőségedet

és magasztalhatná az ég Királyát.

Jeruzsálem kapui zafírból és smaragdból épülnek,

és drágakőből minden fala,

Jeruzsálem tornyai aranyból, védőfalai színaranyból.

Jel. 21:10-11,18-21; Ézs. 54:11

17 Jeruzsálem utcái rubinnal és ofir-i kővel lesznek kirakva.

***13-17:** Tobit tehát és minden igaz ember az idő során tisztában volt mind a feladattal és elvárásokkal, mind a következményekkel és a végső jutalommal. Mi is tisztában vagyunk ezekkel, próbálja tehát mindenki ezeknek megfelelően viselni magát a világban, mert az idők gonoszak és valakiknek mindenképpen vinni kell az igazság lámpását. Kérdés csak az, hogy TE ezek közé tartozol-e?*

18 Jeruzsálem kapuiban újra visszhangzik majd az örömének,
és minden háza ezt énekli: Alleluja!

Áldott Izrael **אלהים**-e,

és áldottak, akik dicsőítik kodesh nevét mindörökké!

Jel. 15:1-4

14.1 Így fejezte be Tobit dicsőítő énekét.

Tobit száztizenkét éves korában halt meg és tisztességgel eltemették.

2 Hatvankét éves volt, amikor megvakult. Miután visszanyerte látását, jó módban élt, alamizsnát osztott és nem szűnt meg magasztalni **אלהים**-et, és dicsőíteni **אלהים** nagyságát.

3 Amikor közeledni érezte halálát, hívatta Tobias fiát és meghagyta neki: »Fiam, vedd gyermekeidet

1-3: *Elérkezett Tobit halálának az ideje.*

4 és költözz velük Médiába, mert hiszek **אלהים** szavának, amelyet Nachum által mondott Ninive ellen: minden beteljesedik Asszíria és Ninive felett, amit Izrael prófétái mondtak, akiket **אלהים** küldött. Minden beteljesedik és semmi sem hiúsul meg a szavaikból, hanem megtörténik a maga idejében. Médiában nagyobb biztonság lesz, mint Asszíriában és Babilóniában, mert tudom és hiszem, hogy amit **אלהים** mondott, bekövetkezik és megvalósul, és nem hiúsul meg a szavaiból semmi sem. Testvéreink, akik Izrael földjén laknak, mind szétszóródnak és fogságba kerülnek a szép földről. Izrael egész földje elpusztul, Szamaria és Jeruzsálem pusztaság lesz, **אלהים** háza szomorúságra jut és felgyújtják, s elhagyatott lesz egy ideig.

Náh 2:8-10,13, 5Móz. 32:1-4; Ézs. 45:19-25, 46:9-11, 65:11-12; Jer. 7:13-14, 19:15, 22:21-22; Zsolt. 33:4

4: *Jövendölés Ninive ellen. Tobit **אלהים** szavának bizonyosságát erősíti meg.*

*Rengeteg figyelmeztetést küld **יהוה** minden népnek és minden személynek. Ha a világ értené, hogy **יהוה** az, aki definiálja azt az Ő szava által, akkor jobban megközelíthetné Teremtőjét. Az Ellenség tudja, hogy **יהוה** szava az élet alapja. Mindent elkövet azért, hogy hazugságaival elferdítse minden egyes elemét. **יהוה** teremtette a nyelveket és ezek is az Ő nagyságát hivatottak bemutatni. Az Atya képes volt több tucat nyelvet kitalálni és kicserélni egy másikra az emberek fejében egy pillanat alatt. (1 Mózes 11)*

5Mózes 32:1-4 tudatja velünk, amiről Tobit is ír. **יהוה** és az Ő szava **NEM VÁLTOZIK** és **NEM IS TUD**.

*Mivel a kimondott szót nem tudja megváltoztatni, az Ellenség a történelem során folyamatosan úgy alakította a nyelveket, hogy a szavak jelentése megváltozzon. Ennek következtében **יהוה** szavának*

értelmezése is megváltozott. A beszélő és a hallgató között áll és manipulálja a kommunikációt, annak közegén keresztül. **Ef 2:2 -> 2Kor 11:3.** A szórakoztató ipar az egyik legfontosabb eszköz ennek elérésére. Például gondoljunk csak a szeretet szóra, a mai jelentése nagyon messze áll attól, amit az Írások ideje alatt jelentett, amilyen jelentéssel **יְהוָה** használta azt. Ugyanilyen szavak a kegyelem, a hit, a tisztelet, a dicsőség vagy az imádat.

A Ruach az, ami segít az embernek értelmezni az Írást. Nélküle mára már senki sem értené azt. A többség ezért nem is érti, aki viszont igen az tapasztalja **ApCsel. 2.** fejezetében lezajló eseményeket, minden alkalommal, mikor **אֱלֹהִים** szavát olvassa. Az üzenet mindig minden korban ugyanaz. Ab **יְהוָה** és az Ő szava pedig nem változik.

5 **אֱלֹהִים** azonban újra megkönyörül rajtuk és visszavezeti őket Izrael földjére. Újra fölépítik majd az ő házat, de nem úgy, mint előbb volt, amíg be nem telik büntetésének ideje. Ezután mindnyájan visszatérnek fogságukból és teljes pompájában fölépítik Jeruzsálemet és az **אֱלֹהִים** háza felépül benne, amint Izrael prófétái szóltak róla.

Ezsd. 1:1-6, 3:12, 6:13, 7:12-26; Agg. 2:3; Jer. 31:38

6 Minden nemzet az egész földön megtér és **אֱלֹהִים**et féli. Elhagyják minden bálványukat, amelyek félrevezették őket.

Ézs. 2:2-3, 60:1-4

7 Igazságban áldják az örök **אֱלֹהִים**-et. Izrael minden fia, aki megszabadul azokban a napokban, igazságban emlékezik **אֱלֹהִים**-re, egybegyűlnek és Jeruzsálembe jönnek és biztonságban laknak mindörökké Ábrahám földjén, amely az övék lesz. Örvendeznek majd, akik szeretik **אֱלֹהִים**-et igazságban. Akik pedig gonoszságot és bűnt követnek el, eltűnnek a földről.

Ézs. 32:1,16-18, 60:21; Jer. 32:37; Ez. 34:28

8 Most pedig fiam, meghagyom nektek: szolgáljátok **יהוה**-t igazságban és azt tegyétek színe előtt, ami neki tetszik. Parancsoljátok meg gyermekeiteknek, hogy az igazságot szolgálják, adjanak alamizsnát és emlékezzenek meg **אלהים**-ről és áldják nevét minden időben igazságban, minden erejükből.

9 Te pedig fiam, hagyd el Ninive-t és ne maradj itt,

10 hanem azon a napon, amikor eltemetted anyádat mellém, ne maradj az ő határaikban. Látom ugyanis, hogy sok a gonoszság benne, sok hűtlenséget követnek el és nem szégyenkeznek. Látod fiam, mit tett Nadab Achikar-ral, aki fölnevelte őt. Nemde élve akarta a föld alá juttatni? **אלהים** az ő színe elé hozta gonoszságát és Achikar-t a világosságra hozta, Nadab pedig az örök sötétségre került, mert meg akarta ölni Achikar-t. Mivel alamizsnát adott, kikerülte a halálos csapdát, amelyet Nadab állított neki, Nadab pedig beleesett a halálos csapdába és elpusztult.

***Mát. 6:1-4; Luk. 11:37-42, 21:1-4, 12:29-34; Mát. 23:23; Mk. 12:41-44; Apcs. 9:36, 24:13-17**

9-10: *Ninivét hasonlítja Nadab-hoz, mindkettő gonosz és nem szégyenkezik, de végül **יהוה** az igaz ítélőbíró igazságot szolgáltat. Achikar könyvéből megismerhetjük az ő történetét: Achikar Szenakherib idején élt és az Asszír birodalomban szolgált „vezírként”. Elhagyta a bálványimádást és **יהוה**-t kereste teljes szívvel és teljes hittel (**Ahi 1:9-12**) Szenakherib utódot keres és Achikar Nadab-ot ajánlja. (**Ahi 1:20**) **Achikar könyve 2:** Achikar bölcsessége melyet Nadab-nak tanított hasonlatos ahhoz, melyet Példabeszédek, Sirák vagy Jakab könyvében találunk. **Ahi. 3:** Nadab Achikar ellen fordul, mivel az testvérét Benuzardan-t veszi magához helyette. Nadab leveleket ír Achikar nevében és ezzel bemocskolja őt, majd a király kivégezteti. A felesége és egy szolga közreműködésével helyet cserél egy bűnös rabszolgával és az*

utolsó pillanatban így nem hal meg, hanem elrejtőzik egy titkos pincében. Mindenki gyászolja Achikar-t. **Ahi 4:** Később a Fáraó segítséget kér Senakherib-től, az kétségbe esik, mire szolgája elárulja neki, hogy Achikar életben van. A szolgát megjutalmazza Senakherib és örvendeznek Achikar-nak. **Ahi 5:** Achikar válaszol Fáraó rejtvényeire és יהנה bölcességével megszégyeníti. **Ahi 6:** Fáraó elbocsátja Achikar-t, Senakherib visszahelyezi régi dicsőségébe.

11 Látjátok gyermekeim, mit tesz az alamizsna és mit tesz a gonoszság, ez utóbbi elpusztít. De lassan elhagy az élet.« Ágyára fektették, meghalt és tisztességgel eltemették.

11: Tobit számos említést tesz az alamizsna jelentőségéről, és az egyik utolsó gondolata is ez. Nézzük meg mi az, amit még felsorol ugyanitt. Imádság és böjt, valamint felhívja figyelmünket arra, hogy nem kell aggódni a test miatt, יהנה gondoskodik az övéiről, akik cselekszik az Ő akaratát, mint szolgái és gyermekei.

Márk 12:41-44 az alamizsna osztásának az abszolút legmagasabb foka, mikor az ember képes az utolsóról is lemondani demonstrálva hitének elsőprő erejét azért, hogy cselekedje azt, ami helyes יהנה elvárása szerint.

ApCsel. 24:13-17 Maga Saul is osztott alamizsnát, és gyakorolt minden más tevékenységet, amely a Torában írva van, hogy a hitünk יהנה-ban mindennél fontosabb, azt a cselekedeteink árulják el. Le kell tudni mondani mindenről, ami e világi, azért, hogy miénk lehessen az, ami a következőben vár ránk. Ez a viselkedés megmutatja hol van az ember szíve.

12 Amikor anyja meghalt, Tobias eltemette apja mellé. Azután Médiába költözött feleségével és Ekbatana-ban lakott apósával Raguel-lel.

13 Gondjukat viselte öregségükben és tisztességgel eltemette őket a médiaai Ekbatana-ban. Övé lett Raguel öröksége ugyanúgy, mint Tobité, az apjáé.

14 Száztizenhét éves korában halt meg tisztességben.

15 Még halála előtt értesült Ninive pusztulásáról és látta, hogyan viszi őket fogságba Artaxerxes Média királya. Áldotta **אלהים**-et mindazért, amit a ninive-iekkel és az asszírokkal tett. Halála előtt örvendezett Ninive sorsa miatt és áldotta **יהוה**-t, az **אלהים**-et, örökkön örökké.

***5Móz. 30:6-8,11-14,17-20**

12-15: *Ninive pusztulása, Tobit halála. A gonoszság Achikar és Ninive történetében ugyanazzal az eredménnyel járt.*

Mi is választhatunk, ahogyan mindenki ezen történetekben választhatott és az egész világ körülöttünk választ. 5 Mózes 30:11-15

Azért nehéz **יהוה Útja, hogy az Atya láthassa, ki az, aki tényleg Őt követi.**